

GORDIUSZ

Mostani számunkban híres tudósok nevét kell kihámozni a betűhálóból. A legtöbb nevet bektűdő Olvasó mozijegyet nyerhet.

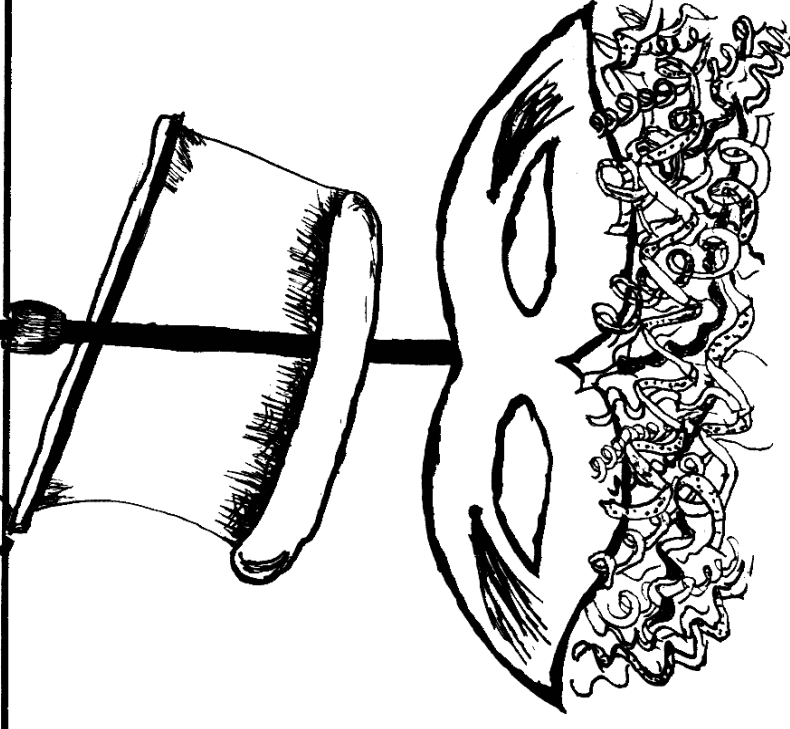
I P A N I V L E K S A K I K B E M H O Z S N M
Z I G Á N E T O Q T Y A H A N C D U B Y G Ü Z L H R É L
A G O T P E I R O E E R A M G T E S R I R Y J I G S T
J U W L L J Ó K E P L E R A M K G T E S H S É B H S O
J T E E Y G S Z T L B A O E S O U É K M E V O L S
U W L L J Ó K E P L E R A M K G T E S H S É B H S O
J T E E Y G S Z T L B A O E S O U É K M E V O L S
I Ó A T T E N B O R Á O U G H E A O T U S Á M R
Z S I G M O N D Y Á K P L E I Q A A F C U R I E
K O P E R N I K U S Z K O Y N Á M F C U R I E
I M R E F S O N Á J J I N Ó P N E G T N Ö R S V
I N Ú L W I G N E R J E N Ó P N E G T N Ö R S V
A L F R E D N O B E L L E D R A W D O O W Z U
I P O L S E N É D R O B Á G Y O J Y N Á R Á B

Fregatt Diáklap

- Megjelenik a Fazekas Mihály Gimnáziumban, Times New Roman CE- és Arial CE-betűtízzel, 40 oldalon, 150 példányban.
- Főszerkesztő: Rózsa Dávid
- Főszerkesztő-helyettes: Bencze Nóra, Bernáth Andrea
- Rovatszerkesztők: Bernáth Andrea, Dunkel Petra, Perity Ilona, Sáránszky Csaba
- A címlapkép Kerekes Anita munkája.
- Felelős kiadó: dr. Jóvér Béláné

A sokoldalú papírhajó.

Fregatt Diáklap

A TARTALOMBÓL

NAPLÓ Rózsa Dávid: A mi kincseink ♣ **IKSZ-AKTÁK** Török Zsuzsanna, Noémi, Kerekes Z. György és mások írásai ♣ **TUDOMÁNYOS ROVAT** Alexa Balázs: A megismerés fejlődése I. Bevezetés ♣ **ALFONZ BÁCSI OLDALA** Tanmesék I.

TARTALOM

- NAPLÓ
Rózsa Dávid: A mi kincseink
- IKSZ-AKTÁK
Török Zsuzsanna: A Bíborkő VIII. feje. ■ Noémi: Egy álom... ■ Kerekes Z. György: Ballada a költészet haláláról ■ Jerikó: Álmodok... ■ Noémi: Hitetlenek dala ■ Jim: (Szemem nem nyugodhat...) ■ Jim: Nyugalom ■ Peter Taylor: Óda a csendes tökéletességhez ■ Robert Frost: Almaszedés után (Mérci Borisz fordítása) ■ FILM Bernáth Andrea szemével (Keresd a nőt!, Átkozott boszorkák)
- KÉPTÁR
- TUDOMÁNYOS ROVAT
Alexa Balázs: A megismerés fejlődése I. Bevezető
- INFO
Peter Taylor: A Pokoli Operátor Naplója
- A FREGATT POSTALÁDÁJÁBÓL
- ALFONZ BÁCSI OLDALA
Tanmesék I.: Mese fiatalokról és idősekről
- GORDIUSZ, IMPRESSZUM

LEVÉL AZ OLVASÓHOZ

Sokan említették, mennyire unalmas, hogy folyton hajó-

kat teszünk a címlapra. Így jött az ötlet, hogy változtassuk meg a lap kinézetét, és átcsoportosítsunk néhány rovatot. A hajó ugyan maradt, de visszatértünk a régi szép idők szerkesztési módszerére, és megszüntettük a fejléceket. Általában úgys a lap alsó harmadára sikerült fénymásolni őket... Többben javasolták, hogy az Uránia neve legyen ismét Tudományos Rovat. Eme kérsnek (az előzővel ellentétben) eleget tettünk.

A Szerkesztőségben igen jelentős változások zajlottak le: az IKSZ-akták új szerkesztője, valamint főszerkesztő-helyettes lett **Bernáth Andrea**. Az F-hírek élén **Dunkel Petra**, a Tudományos Rovatén pedig **Petry Ilona** áll ezentúl.

A sorozatfüggőket elkerülheteti a hír, miszerint februárban (indulásának első évfordulóján) befejeződik A Bfborkő. Jó hír viszont, hogy Tudományos Rovatunkban több részletben közöljük majd A megismerés fejlődése című tanulmányt Alexa Balázs tollából; valamint júniusig tartó cikksorozattal jelentkezik a mi drága Alfonz bácsink is.

Időszaki rovataink ezúttal nem olvashatók lapunkban. Sebaj: jó szórakozást!

A SZERKESZTŐSÉG

ALFONZ BÁCSI OLDALA

Tanmesék I.:

Mese fiatalokról és idősekről

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy Alfonz bácsi nevű idősebbfajta biológus Budapesten, a *** utcában.

Ez a bácsi minden nap busszal, villamossal és metróval közlekedett, mivel nem volt pénze autóra (pedig még egészen régen rendelkezett egy enyhe piros színű Trabant gépjárművel, amit azonban elraboltak, és amikor a tolvajok visszavásárlásra kínálták, az idős úr kishiján agyvérzést, valamint szívrohamot kapott), szóval, kénytelen volt felszállni a BKV igen elhanyagolt állapotban lévő tömegközlekedési eszközeire. A járműveken természetesen sohasem akadt szabad hely, mivel mindegyiket elfoglalták a jó köbméteres hátizsákokkal rendelkező fiatalok, akik hangosan mesélték egymásnak, ki, mikor, kivel és hol; és ezeknek a fiataloknak eszükbe nem jutott, hogy át kéne adni a helyüket. Az öreg biológus nem háborgott, hiszen az elmúlt években volt ideje megszokni az udvarias bánásmódot.

Leszállván a BKV igen elhanyagolt állapotban lévő tömegközlekedési eszközéről, Alfonz bácsi elindult egy szűk utcácskában, hogy abból kiérve megérkezzen *** utcában található beázott plafonú lakásába. A sors különös kegyetlensége folytán innentől semmire nem emlékezett, mivel a két utca kereszteződésénél nekihajtott egy örült kerékpáros suhanc. Amikor kijött a kórházból, elhatározta, hogy megmutatja ő ezeknek a mai fiataloknak, és elment a Műjéggpályára, ahol már két perc elteltével elgázolta egy hátrafelé közlekedő, mindezenközben csókolózó ifjabb párosca.

A felesége otthon egyhetes fekvőkúrúra és napi egy liter forró tea elfogyasztására kötelezte férjét, amikor megérkezett a legkisebb unoka, és nagyapjával való találkozásának öröme ráugrott annak frissen begipszelt lábára. Alfonz bácsi nem dühöngött most sem, igaz, amikor ő volt fiatal, nem ült le a tömegközlekedési eszközön, és nem lökte fel a jégpályán az idősebbeket, mivel sokkal ügyesebben csókolózott, mint ezek a maiak.

Alfonz bácsi

Írásával kapcsolatban felmerült egy komoly probléma. Rendkívül zavart, hogy minősíthetetlenül tiszteltelen hangot ütött meg velem szemben. Tudja, nem örülök neki, hogy manapság semmi tiszteletet nem tanúsítanak a fiatalok az idősebbekkel szemben. Alfonz bácsi

Állanádó levelezőnk, **Thomas**, ismét megörvendeztetett bennünket költeményeivel.

Rendkívüli örömről szól, hogy ilyen nagyszerű dalszövegírói vénával rendelkezik. Reméljük, előbb-utóbb felfigyel rá valamelyik kiadó...

Várjuk leveleiteket és a cikkeinkkel kapcsolatos hozzászólásokat.

R. D.

Halátos szerelem

*Kéz a kézben mentek az utcán
A boldogságuk nem ismert határt
Mimdkettőjükben égett a tűz
Mely minden gonoszságot elhiz*

*Egy lélek és egy pár voltak
Emberi sorsaik összefonódtak
Gyöngédség hatotta át őket
A szeretet nyújtott nekik kezet*

*Szenvedély és érzelem
Nem volt bennük félelem
Látták az Istent, ki védte őket
S Ő adott egyedül hitet*

*De mindig közbeszólt a sors
Bolti rablás, eladó a lány volt
Nincs bizonyíték, mindenkit megölt
A nyomozó tehetetlen, az ügy törölt*

*A fiú a lányt eltemette
Nem bírt sokáig élni nélküle
Öngyilkos lett, mert szerette
S fent vele lehet örökre*

A jövőd

*Félsz, félsz, félsz
Hogy elvisz a vég
Félsz, félsz, félsz
Mert pokolba érsz*

*Lépj, lépj, lépj
Tekints a jövő felé
Lépj, lépj, lépj
S akkor lesz sok lé*

*PéNZ, péNZ, péNZ
Sosem lesz elég
PéNZ, péNZ, péNZ
Isten feléd néz*

*Miért, miért, miért
Nem tekintesz felé
Miért, miért, miért
Nincs benned hit és remény*

*Nézd, nézd, nézd
Isten lenyúlja kezét
Nézd, nézd, nézd
Felvisz az égiek közé*

NAPLÓ

A mi kincseink

Ami most következik, nem filmkritika (annak az IKSZ-aktákban van a helye).

A cikk alapjául a Kalózok című új magyar alkotás szolgált.

Tavaly nem kényeztették a közönséget túlságosan sok magyar alkotással. Amit meg bemutatnak, nem lett igazán népszerű.

Biztosan vannak, akik emlékeznek októberi közvélemény-kutatásunkra, ahol egyedül a Presszó képviselte a hazai filmgyártást a legjobb művek között (megjegyzendő, ott is a legutolsó helyen, mindenesetre megelőzve jónéhány nulla pontos amerikai szuperprodukciót). Hogy mi lesz idén?

Itt van például a Kalózok. Bemutatásának hetében harmincezren nézték meg Budapesten, ami jómulattal is csak közepes teljesítménynek mondható. Pedig...

Pedig évek óta ez az első film, ami *rólunk*, vagyis fiatalokról szól. Végre egy film, ami nem a magyarok ezeréves hőstetteit ábrázolja: mostanában

divat Árpádról, Széchenyiről meg a verhetetlen lovakról filmet csinálni.

Kérdés, meddig lehet hétszázézer nézőt becsalogatni a mozikba, hogy megnézzék, egy másodrangú olasz színész hogyan bámul a semmibe két órán keresztül, hogy hús lovas miképpen hódítja meg a Kárpát-medencét, és a többi. Kérdés, meddig érdeklí majd a közönséget a mi dicső XIX. századunk, egyáltalán, meddig lehet az emberekkel megetetni a magyarok nagyszerű tetteit.

Itt az ezredforduló, és egy rendező sem vállalja, hogy a ma problémáiról készítsen filmet.

Itt az ezredforduló, és milliókat költenek a múlt felidézésére, (egyébként zsemitális) grófok és sokszoros futamgyőztes kancák történetére. Senki nem vállalkozik arra, hogy valami újat alkosson, hogy jól a szemünkbe vágja, milyenek vagyunk, így a XXI. század küszöbén. (Tisztelet az egy kivételnek.)

Kenneth Branagh mellesleg hasonlít Széchenyire... **R.D.**

IKSZ-AKTÁK

Török Zsuzsanna: A BÍBORKŐ

VIII. FEJEZET

A kocsival behajtottunk az oly jól ismert kapun. A kicsi fogat még meg sem állt, de én gyorsan leugrom róla, hogy minél előbb lássam a papát. Szaladok be a házba, és minduntalan kiáltom:

- Papa, papa! Hol vagy?
- Szaladok a pincébe, azután föl a fölső szobákba.
- Hol vagy? Merre vagy? - kiáltom.

Azután Anne-hoz fordulok. Ő sem válaszol. Talán nem hallja, hisz kint van a kertben, gondolom. Szaladok a bejárati ajtó felé. A lépteim lassulnak, hiszen látom, hogy Anne a küszöbön áll. Olyan rémisztő az arca. Mélységes fájdalmat tükröz. Egy könnycsepp csordul végig az orcáján. Kétségbeesetten kiáltom:

- Mondd meg, hol a papa?!

Anne kitérja gyöngé karjait és átölel. Dühösen s kétségbeesetten kiabál, toporzékolok a karjaiban.

- A papát, a papát akarom látni! - s már zokogok.
- Mondd, mondd hogy nem igaz! Szóljálj már meg!

Szegény Anne sem tud mit mondani, oly szomorú. Pár perc után síró hangon azért mégis válaszol:

- Édes gyöngyöm! A papa... a papa... elment.
- Az nem lehet! Az én papám nem mehet el! Az nem lehet, hogy

egy olyan erős ember, ki fákat döntött, hatalmas állatokkal küzdött csak úgy elmenjen, mint akár a többi egyszerű ember! Hogy elmúljon, mint egy elfújtt gyertya lángja?! Hogy a verőfényes napokra egyszerre örök sötétség következzen. Ó NEM MEHET EL, Ó NEM MEHET EL, Ó NEM MEHET EL! - s a fájdalomtól és a kimerültségtől elveszem az eszméletemet.

A régi szobám finom puha ágyn térek magamhoz. Anne mosolyog rám, miközben törölgeti verítékező homlokom. Pár perc után csendesen megkérdem:

A FREGATT POSTALÁDÁJÁBÓL

Szerkesztőségünk decemberben levelet kapott, amely Alfonz bácsi októberi számunkban megjelent írására reagál.

Talán nem mindenki emlékszik: idős biológusunk ellenérzését az váltotta ki, hogy a Corvin-moziban tartott vitésen valaki egyfolytában lézerfényrel világította meg a vásznat, egy másik személy pedig hangosan szidta. Ennek az úriembernek a leveléből idéztünk - mellékelve Alfonz bácsi választát -, előrebocsátva, hogy az üggyel nem kívánunk tovább foglalkozni.

Drága, jó öreg Alfonz bácsi!

Tudom, tudom, szerencsésnek érezhetném magam, hogy öregapámnak szólítottam. Remélem, él még; veszélyes lehet ebben a korban egy szívroham. (...)

Találtam egy blöd hibát a múltkori számban (pontosabban a két számmal ezelőttiben - A Szerk.), a maga írásánál. „És melyik volt az, amelyik néha beüvöltötte, hogy 'Nagyon vicces!', 'Hagyd már abba!' stb.?' (...)

Na most, szerintem ez eredetileg így hangzott: „És ki volt az az úriember, aki néha, saját magát nem kímélve, embertársai nyugalmát megőrizni vágyva, hangosan rászólt arra a nem gimnáziumi viselkedést mutató gyerekre (...)

Sajnos, nem születünk egyformának (...), tehát vannak sajátosságos erkölcseink. Kérek mindenkit, tartsuk tiszteletben a másikat (...) Én tudom, hogy pont azok nem fogják olvasni ezt a lapot, akiket ez igazán érint; ám akik végigfuottak rajta, azok segítségének átadni nekik a gondolataikat, mert szegény szerencsétleneknek még nem nőtt be a fejük lágya. (...)

Egy jóakarója

Kedves fiam, jóakaróm!

Tudom, önnek furcsán fog ez tűnni, de cseppet sem nyugodtam meg attól, hogy öregapjának nevezett.

Ej-ej, vétett pár durva hibát, bár kétségtelen, hogy egész jól elrejtette őket, de hát engem, aki a fordítóprogramot írta, nem könnyű átrázni. Megnézem a könyvtárát, érdekes módon üres, még a leveleit is törölte. Ugyanez a helyzet a biztonsági mentések területén. Meg kell hagyni, derekasan felkészült rám, nem hagyott támadási felületet. Hirtelen ötletről vezérelve felállok, és berakom az olvasóba a „felhasználók összes billentyűleütései” feliratú szalagot, és ebből rekonstruálom, hogy hova rakta a fontos fájljait. Ismét pár klikkelés, és fájhat a feje az újirításukkal. Kikapcsolom a mikorohullámú generátoromat, és berakom a gondosan leármýékkolt öntöttvas-szekerénybe, s magamra erőltetek egy ártatlan mosolyt. Egy percen belül benyitnak a biztonságiak (ők már óvatosabbak, vastag, áramálló bőrkésztyűt viselnek). Nem győznek sajnálkozni, hogy ilyen későn érkeztek:

– Elnézést kérünk, de az egész kommunikációs rendszer elszállt, a rádióink teljesen megbénultak. Mi a probléma?

Én megvetően a még mindig kocsonyásan remegő Nagy Főnökre mutatok, ők pedig az utolsó erejüket összeszedve kérdezní akarnak valamit.

– És hogyan...?

– Rossz végén fogta meg a vasalózsínór!.. És most siessenek, mert lehet, hogy belső vérzése van.

– Uhh...

A főnökkel a kezükben sietve távoznak. Arra számítottam, hogy ennyi idő alatt lokalizálják a rádiózavaró generátoromat, és nehezebb lesz lerázní őket, de – mint mindig – a kellemes csalódások az élet apró örömei. Ilyen biztonsági szakemberek mellett nem csoda, hogy több hétre való konzerv és hideg élelelem, no meg egy nagy hatótávolságú, tűzálló ejtőernyő található a szekrényemben.

Most jut eszembe, hogy a szomszéd néni, akivel eltartási szerződést kötöttem, nemrég azt mondta, hogy a fél életét odaadná, ha egy teljes napon át Mozartot vagy Beethovent hallgathatna. Felhívom tehát a vállalati könyvtárát, hogy szükségem lenne a bécsi klasszikusok összes műveire CD-n, hozzák fel lehetőleg 5 percen belül:

– Sajnálom, uram, a nyilvántartási rendszer épp a feje tetején áll, amíg meg nem javítjuk, nagyobb igényeket nem tudunk kiszolgálni.

(folytatás elvileg a következő számban, gyakorlatilag soha)

– Anne, és hova temetted a papát?

– Oda, ahol édesanyád és testvéred is nyugszik, a hátsó díszkertbe. Hisz egymás mellett van a helyük.

– Igen – mondom csendesen.

– Anne, fel akarok kelni. El szeretnék menni hozzá. Már egész jól vagyok. Kérlek! – s esdeklőn nézem Ann-et.

– Ha igazán így akarsz... – válaszol szomorúan.

Lassan közeledek a sírhalomhoz. Anne utánam kiabál, s futva hoz egy papírost a kezében.

– Kicsikém, ezt apád küldi. Még „azelőtt” írta.

– Köszönöm.

Megérkezek a sírhanthoz. Leteszem a virágcsokrot rá, melyet a kertben szedtem apám és anyám kedvenc virágai közül. (Olyan pillanatok ezek, melyet még az írónak is nehéz feírnia.) Leülök egy kőre, s csak zokogok és emlékezek. Szídom magam, hisz ha nem mentem volna el, nem akartam volna a világot látni, sok új dologgal megismerkedni, akkor itt lehettem volna. Vele lehettem volna, és akkor ez nem történt volna meg. Az egész az én hibámból történt. S lassan kinyitom a papírost. Ez apám írása. A drágáé! Ó, Istenem!

1946. október 27.

Drága kicsi lányom!

Reméltém, hogy még találkozol Anne-nal, és át tudja adni neked ezt a levelet. Sokáig kerestelek, de sajnos nem találtalak. Nem tudom, hogy hova mentél, csak azt tudom, hogy nagyon hiányzol. Olyan jó lenne, ha utolsó perceimet veled tölthetném el. De talán jobb így, hisz legáltalább nem látsz szenvedni és mindig az a határozott, erős ember maradsz az emlékezetemben, aki voltam. Adj hálát a jó Istennek, hogy természetes halállal halok meg. Megölhetett volna egy rabló, egy fosztogató, megölhetett volna egy vadállat, rám eshetett volna egy fa... Így legalább el tudok köszönni tőled, feltéve, ha eljut hozzád ez a levél. Ne keseregj kicsi lányom! Hisz ez a természet rendje. A vadon élő állat füvet legel, azzal táplálkozik. Amikor elhull, a teste elporlad, föld lesz belőle. A földből újból fű nő, s egy másik állat abból táplálkozik, s az állatból létrejön egyszer egy újabb pici élet. Az emberrel

is hasonlóan történik. Ez az élet körforgása, ami mindig volt és mindig is lesz. Drága kicsikém! Vigyázz a családi kincsre, a Biborkő-re, ne hagyd, hogy azt mondja bárki is, hogy nővérednek hiába kellett meghalnia. Légy bátor Te is, és viselkedj méltóan a mi családunkhoz! Még nagyon sok mindent szerettem volna mondani, de már sajnos nem lehet...

Mindörökké ölel és csókol:

Szerető Apád

Magamhoz szorítom a még kellemes dohányillatú levelet, miközben patakszanak a könnyeim.

Még ma este a kocsis hazaindul Wils házába. Lelkére kötöm, hogy el ne árulja, hogy hova hozott engem. Kértem, törölje ki az emlékezetéből ezt a napot, mely számomra boldog s egyben nagyon szomorú. Teltek a napok. Anne-nak napközben sokat meséltem Wilsről, a csodás helyről, a palotáról, az erdei kis faházikóról. Este, minden este sokat gondoltam apámra és imáimba foglaltam őt, Annet, a testvéremet, anyámat és magam sem tudom miért, Wils-et is. Nem tudtam elfelejteni, bár bele kellett törődnöm, hogy talán azóta már Stephany férje.

(folytatás a következő számban)

Noémi: Egy álom... ...és egy álmódó

Ajánlom ezt a történetet az összes Álomórzónek és az összes (akár még ismeretlen barátomnak) – minden Almodónak.

Alakváltó volt. Végtelen és fantasztikus képességek birtokosa; csak idő és tapasztalat kellett hozzá, hogy felfedje őket magában. Már eddig is képes volt struccként futni, párdükként vadászni és oroszlánként harcolni – de még nem mindenre... Érezte, a következő lépés már csak napok kérdése...

Szép nő volt akármilyen mércén mérve. Hosszú, vörös haja eleven lángfolyamként omlott vállaira, hófehér bőre éppoly szikrázóan tiszta volt, akárcsak lélek-aurája. Szemei smaragd ékkövekként ragyogtak, finom vonásait csaknem állandó mosoly tette még vonzóbbá.

adó login-neve. Pár klikkelés, és a jövő év eleji account-osztásig nem lesz sok bajom ezzel a user-rel. Ezután a rend kedvéért visszahelyezem a telefonkészülékre a szerdán gondosan félrerakott kagylót.

A következő levél írója valahogy nem ismerős. Ezen persze nem is csodálkozom, hisz' naponta cserélődnek a felhasználók, s az erősebb idegzettűek sem húzzák tovább egy hónapnál. Felütöm tehát a fekete listámat a kérdéses névnel. A bejegyzés szokatlanul rövid: mindössze pár új Quake-pályát akart tavaly felrakni az a rendszer nemhivatalos, fő játékkönyvtárba (ami egyébként az én kedvenc területem). Előveszem a grafit-ceruzát, és felírom a mostani panaszát: „nincs elég hely a lemezen”. Ezután – mi sem természetesebb – letörölöm az általa kért pályákat, majd belenézek a könyvtárba. Nicsak: érettségi tételek, a zóme kidolgozva. Valószínűleg a fia írta be, ami persze azt jelenti, hogy többen használják ugyanazt a login-nevet. Erre a szabálysértésre egy levélben felhívom az előléptetési aktakukacok figyelmét, ugyanis nekem nincs szívem fekete pontokat tenni az illető karrier-kartonjára. Most kivételesen nem az egész home könyvtárát törölöm le, hanem csak az igényesebben kidolgozott tételeket. A levele lére pedig azt válaszolom, hogy a szabad hely problémáját sikerrel megoldottam.

Tovább lapozva egy unalmasnak ígérkező üzenetet találok az önjelölt operátorpalántámtól. Nem képes beletörödni, hogy a rendszergazdai feladatok sikeres ellátásához szív és gyomor kell, amivel ő egyszerűen sosem rendelkezik. Így folyton az újjítási marhaságaival zaklat, azt remélve, hogy a tanítványommá fogadom. Meg kell hagyni, ügyes a fickó, mert a levelei szinte kivétel nélkül átjutnak a mességes intelligenciával felszerelt hülyeség-selejtező szűrőmön, amit két éve dobtam össze egy erős délutánon, amikor belefáradtam a sok tolakodó panaszlevél kézzel való kitörlésébe.

Most egy hálózatgyorító szoftverrel lepett meg kedvenc stréber tanerőfárasztóm. Azt állítja, hogy ha felrakom a routerekre a mellékletben küldött programját, akkor két-háromszorosára nő a helyi háló sebessége. Érdekes, és egyben kimutathatatlan tulajdonság ez, pont a statisztikusoknak való, akik bármilyen sebességadat mögött ugyanúgy tudják meglátni a fejlődést és a hanyatlást, ha elég jól megfizetik őket. A biztonság kedvéért teszt módban végigfuttatom egy debuggeren a kódot.

INFO

Peter Taylor: A Pokoli Operátor Naplója

Első nap

Semmi sincs, amit annyira utálok, mint a hétfő reggel, de egy ilyen felelősségteljes állásban, mint az enyém, nem engedhetek meg magamnak egy csekély lustálkodást sem. A tegnap előre odakészített kalapáccsal lecsapom a csörgőórát, majd pár pillanat múlva már sietve robogok is a céghez.

A Nagy Főnök fenyegetően áll az ajtóim előtt. A kezén pirosuló égési sérülések arról tanuskodnak, hogy már megpróbált bejutni. Üdvöző szavak helyett azt kérdi, hogy miért késtem már megint. Hosszú évek alatt begyakorolt bamba arckifejezésemmel a karórára nézek, és azt válaszolom, hogy:

- De hiszen csak hajnali 11 óra van. Van valami probléma ezzel?
- Igen!
- Kinyitóm az ajtómat, és behívom:
- Fáradjon be, ezt a szobámban kényelmesebben megbeszélhetjük.

Belép. Ordításra nyílik a szája, amikor eszébe jut, hogy be kéne csukni az ajtót. Az ezután következő tízperces rángatózást azóta sem heverte ki. Így járnak azok, akik a nagyfeszültségű oldalon fogják meg a kilincset... Már-már megcsik a szívem a szerencsétlenségem, és hívnam a mentőket, amikor egy jobb dolog jut eszembe. Bekapcsolom a nagyteljesítményű mikrohullám-adót, amit a hétvégén barkácsoltam, és megnyomom a vészcsengőt. El fog tartani egy darabig, amíg a biztonságiak ideérnek. Sebaj, addig elolvastam a csütörtök óta gyűlt leveleket, ugyanis szerda estétől péntek délutánig hegyet másztam, így elég tekintélyes méretű lett a postám.

Az első levélben egy gyanútlan felhasználó arról panaszkodik, hogy már vagy két órája foglalt a vonalam, ezért e-mailben írta le a problémáját. Szép dolog az elektronikus levelezés, de van egy nagy biztonsági hibája: minden levélben akarva-akaratlanul szerepel a fel-

Világosszürke utazónadrágot viselt, finom anyagú levélzöld blúzt, felette pedig rövid zöld mellényt. Karsú derekát fehér övvel emelte ki, nyakában pedig a Napisten szimbólumát hordta büszkén. Szeretett nevetni – olyankor hátravetette fejét, s tisztá szívéből föl kacagott az égre, a napra...

Mélyen romantikus lelkű volt. Imádta a virágokat, a természetet, a zenét, a szép dalokat. Maga is énekelgetett, s megtanult lantton játszani, hogy igazi bárddá válhasson – de ő még nem tudta, hogy már azzá vált. Kevés dologgal lehetett olyan könnyen a szívébe férközni, mint egy megfelelően átnyújtott virággal vagy egy szerelmesdallal. Az ilyesminek egyszerűen képtelen volt ellenállni.

Kalandozó volt. Előbb tanult meg bánni a lándzsával, mint a lanttal, s a boldogság és romantika pillanatai ritka kincsnek számítottak számára. Nem ebbe a világba született, de életben akart maradni benne. Így hát mindent megtett ennek érdekében: harcolt szörnyekkel, az erősebbek elől elrejtőzött, vadászott, hogy legyen mit ennie; istene küldetéseinek tett és próbált eleget tenni; imádkozott hozzá, használta, amit tőle kapott. Esténként pedig megpihent, tüzet rakott, elköltötte vacsoráját, s elgondolkodott – az elmúltakról, az eljövendőkről...

Fájt néha, hogy nem volt ott vele senk, akivel megoszthatta volna álmait, de bízott benne, hogy előbb-utóbb megtalálja a férfit, akit neki teremtettek az istenek. Csalódott már, többször is, de sosem sírt a múltért! – erőt adott neki a tudat, hogy másnap *felkel majd a nap*, s éppoly fényesen fog ragyogni, mint tegnap, tegnapelőtt... Tovább álmódott, s álmait megőrizte magának. Most is a tűznél ült, s a lángokba révedt. Késő volt, a pár mérföldnyire fekvő kisváros fényei is kialudtak már. Csillagok fénylettek a feje felett, de ő nem ismerte ezeket a csillagképeket – oly mások voltak, mint messzi szülőföldjén. Csönd vette körül, az egyetlen hang a tűz ropogása volt. Sík vidéken táborozott, közel s távol sehol egy fa, ali egy-két bokor, csak a fű, ameddig a szem ellát. Ahogy napszálltakor táborot vert s körülnézett, arra gondolt, hogy ez a végtelen síkság éppen olyan hullámozó fűvel, akár a tenger – vagy legalább amilyennek azt a régi tengert elképzelte.

Most azonban nem gondolt a tengerre. Ami a fejében járt, egészen más volt, egy álom, évezredek álma minden humán fajnak. *A re-pülés...*

Ó persze, a nagy mágusok képesek voltak akár perceig is lebegni mintegy embermagasságban a földtől, sőt, ha elég sok és hatalmas mágus összesítette erejét, úgy még több ember szállítására alkalmas szerkezetet is a levegőben tudtak tartani, akár irányítani is, talán tíz percig... A gnómok is sokat kísérleteztek különféle repülő szerkezetek kiagyaltásával, mindaddig sikertelenül. A levegő változatlanul a madarak birodalma volt, s nem a humánoké.

Igen ám, csak hogy ő *alakváltó* volt! Sokáig figyelte a körülötte élő állatokat, eltanulta tőlük, hogy mozogjon a párdúc gyorsaságával, hogyan vadászson és harcoljon a tigris karmaival, s hogyan bírjon el könnyedén nehéz terheket. Egy ideje már a madarakat figyelte nap, hogy ellesse titkukat, s megmutassa a világnak: megtanult repülni! Hosszú hetek óta ült így minden este a tűznél, gondolataiba merülve, s végig ezen járt az eszé.

Nagy kihívás volt, ám ő bízott magában, a *képességeiben*. S az éjszakák hosszúra nyúltak...

Most azonban úgy döntött, hogy hamar nyugovóra tér. Földet szórt a tűzre, majd egy pokrócba bugyolálta magát, s elaludt. Másnap korán be akart érni a városba.

Felvirradt a hajnal, s a kelő nap sugarai megérintették az alvó nőt. Kinyitotta szemét, felült, nyújtózkodott egyet, majd felkelt s rendbe rakta magát, azán ruganyos léptekkel elindult a környék egyetlen valamire való településére.

Meglepetésére nem találkozott senkivel az oda vezető úton. Rádásul akkor talán megspórolhatta volna az utat, hiszen nem titkos információkért ment. A kisváros már életré kelt, mire odaért. Árusok sűrögték-forogtak portékájukat kínálgatva, szántóvetők indultak ki a határba földjeikre, mesteremberek szorgoskodtak műhelyeikben. Jobb ötlet híján, mint ilyenkor minden kalandozó, a fogadó felé vette az irányt. A Vajúdjó Szarvashoz címzett jobbféle kocsmá volt a környék egyik nevezetessége, úgy is, mint az egyetlen italmérés négy napj járó földön belül. Természetesen most is tele volt kalandozókkal és helyiekkel. A nő körbejárt, kérdőzködött, tudja-e valaki, hol található a környéken félelemjárót. A legtöbben már a névtől is megborzóztak, s a fejüket rázták, mondván, hogy jobban teszi, ha ő sem keres ilyen rémséges szörnyeteket.

B) A megismerés

A megismerés egy nagyon összetett, sok komponensű folyamat, ami alapvetően magára az ismeret megszerzésére irányul. Ezt biztosítják különböző összetevői:

- az ÉRZÉKELES és az ÉSZLELÉS az alapja a külvilág és a személyiség közötti közvetlen kapcsolat megteremtésének. Az ismeretszerzés első lépcsőfokát jelentik e folyamatok, általuk szerzünk tudomást a jelensegekről. Az objektív valóság ezeken a folyamatokon keresztül jut a tudatunkba.

- A FIGYELEM biztosítja a felénk áramló ingerhalmaz szelektálását, hiszen ha mindet fel kéne dolgozni, igencsak elfáradnánk, vagy meg súlyosabbak lennének a következmények (gondoljunk például a pánikbetegség elméletére).

- Az EMLÉKEZÉS különböző formái során tanuljuk a már megszerzett információt. Eközben az eredeti ingerek jelenléte nélkül fel tudjuk idézni régebbi észleléseinket, ami közvetett módon hozzásegít a valóság tükröződéséhez.

- A KÉPZETET a régi emlékek nyomán új képeket hoz létre, tehát a régi képeket szétbontja, és újra csoportosítja. A valóság megismerését szolgálja, mintegy előremutat, és új összefüggések lehetőségét vetíti elénk. Működésében tehát az analízis és szintézis egyensége nyilvánul meg.

- Az emberi megismerő tevékenység legmagasabb foka: a GONDOLKODÁS. Meglévő tapasztalatok alapján, közvetett úton, új és általánosítható ismeretek megszerzését teszi lehetővé. Fontos hozzátenni, hogy mindig feltételezi az aktív értelmi tevékenységen alapuló megértést és feladatmegoldást. Ez azért lényeges, mert közvetett és általánosított információhoz magolás útján is hozzájuthat az ember. A gondolkodás történhet képekkel, vagy magasabb szinten (FOGALMAK segítségével) a BESZÉD közvetítésében.

Az emberi megismerés összességében tehát igen komplex tevékenység, amivel nyomokban is csak ritkán találkozhatunk az állatvilágban. De ahogy Heinz Werner is fogalmazna: az, ami leginkább megkülönböztet minket az állatvilágtól, az a tudás felé való orientáció és a tudásra való képesség alapvető és vissza nem téríthető tulajdonsága. *(folytatás a következő számban)*

legű. A gyermek biológiai fejlődéséről Tanner megállapította, hogy folyamatos, a serdülőkori változásokat leszámítva. A pszichikum fejlődése nem ilyen egyértelmű, a befolyásoló tényezők nagy számának köszönhetően. JEAN PIAGET, a gyermek értelmi fejlődésének kiváló kutatója, szinte egész életén át tartó kutatásai során megállapította, hogy a gyermek kognitív fejlődése szakaszokra osztható. A szakaszok kezdő- és végpontjai ugyan eltölölhetőek kismértékben, de a sorrendjük nem fölserélhető. H. WALLON, a szintén hatalmas tapasztalattal rendelkező francia kutató (aki harminc éven át volt Piaget vitapartneré különböző pszichológiai kérdésekben, viszont nem ért teljesen egyet teljes mértékben ezzel az állásponttal) szerint a fejlődés szakaszainak határa jóval élesebb, nagyobb szakadékok tárnak két szakasz között (megjegyzendő, hogy például az amerikaiak számára Piaget is túl szakaszolós). A fejlődés folyamatos jellegét képviselik például a különböző behaviorista szemléletű elméletek képviselői.

További probléma a fejlődésen belül a „nature kontra nurture” vita, avagy a környezet alakító hatása érvényesül inkább a fejlődés során, vagy a születéskor már előre predesztinálva vagyunk arra, ami majd lesz belőlünk. Mind a két végtelről található irodalmat (pl. az inger-válasz elméletek: *tabula rasa* elve az egyik oldalon, ontogenezis=filogenezis újraatélése a másikon). Ma viszont a legtöbben úgy tartják, hogy mind a kettőnek meghatározó szerepe van az egyén fejlődésében (pl. A- és B-intelligencia, testmagasság változása jól/alultáplált gyermekeknél). A kognitív fejlődéslelektan alapvetően interakciót tételez fel a gyermek és környezete között: a gyermekre hat a környezet, de bizonyos mértékig mégis képes meghatározni azokat a környezeti vonásokat, amelyekre reagál.

A fejlődés alapgondolataihoz hozzá kell tenni, hogy azoknak az elméleteknek a szemszögéből, amelyek figyelembe veszik a környezet formáló hatását a gyerek fejlődésére nézve, meg kell vizsgálni a különböző kultúrák eltérő hatását, hiszen az eltérő szokások különböző viselkedésmintákat adnak az adott esetben utánozó gyerekeknek, vagy nevelésbeli különbségek is adódhatnak, nem beszélve a nyelvek különbözőségéről. Ezek a problémák egyre több és több kérdést vetnek föl, amik hatalmasra duzzasztják a pszichológiának ezen ágát.

Végül aztán egy másik kalandozótól megtudta, hogy az efféle lények leginkább a mocsaras vidékeket kedvelik, bár néha előfordulnak bozótosokban is. További kérdések után már azzal is tisztába jött, hogy a legközelebbi mocsár mintegy fél napi járásra található északra keletre, de jól teszi, ha víz magával száraz ruhát estére és tűzifát, egy öregasszony pedig még egy rongásúzó jelet is megtanított volna neki – csengő aranyakért persze –, amit azonban köszönettel elutasított.

A fogadóból kilépve látta, hogy magasan jár már a nap, így sietős léptekkel elindult kifelé a városból a javasolt irányba. S valóban, néhány óra után kezdte észrevenni, hogy a talaj egyre vizenyősebb, bizonytalanabb. Nádasok kezdtek feltűnedezni mellette, majd be is ért a valódi mocsárba, ahol aztán már minden lépést ki kellett tapogatnia lándzsájával. Különleges figyelemmel tekingetett most jobbra-balra, szörnyektől tartva, hiszen nagyon sebezhetőnek és védetlennek érezte magát a lápon, ahol még csak el sem fúthatott, mert az lett volna a végső helye.

A nap már lenyugodni készült a nádas mögött, mikor ő még mindig nem találta meg ellenfelét. Több sötét teremtménytől szabadította ugyan meg Erdaun sokat szenvedett földjét, de istene nem ezt kívánta tőle. Keresett hát tovább.

Végül aztán föladta, és még a gyorsan tűnő fényben alkalmas hálóhely keresésébe kezdett. Talált is magának egy afféle dombot, vagy inkább szigetet, amely viszonylag szilárdnak tűnt ahhoz, hogy ott töltsen az éjjelt. Ahogy azonban a teteje fölé caplatott, a baljósan sötétlő sás között zöld izzást pillantott meg. Megdöbbant a szíve – ez egy félelemjáró kell, hogy legyen!

Villámgyorsan ledobta zsákját, hogy a súly ne zavarja a harcban; övéből előkaptá csontkését, és óvatosan közelített a szörnyhöz. Az már előbújt a növények közül, mint aki most lakott jól, s látszott visszatartó fekete teste is. Nem volt túlságosan nagy lény, a nő küzdött már háromszor ekkorakkal is, de ennek a kinézetében volt valami... valami e világon túli megmagyarázhatatlan érzés. Ahogy az az izzó tekintet az övébe mélyedt...

Hirtelen tiszta sötétség szakadt a világra, s a nő egyedül maradt, rettenetesen egyedül egyedül, nem számíthatott senkire, csak saját magára. Az a két lidércfény előtte egyre csak nőtt, csak nőtt, lassan betöltötték egész látóterét, s ő sikítani szeretett volna, egész tüdejét

beleadni egy kristályrepszó sikolyba, és futni, rohanni, el, el, amíg bírja a lába, amíg össze nem esik – de csak szeretne volna. CSAK ne kelljen azokat a borzasztó szemeket látnia! De a lidércnyomáson át is érezte karjában lándzsájának súlyát, orrát megsapta a teremtmény irítóztos bűze, s fejét megrázva megacélozta akarátát, és ellenállt a kírtó készletének. A lény már egész közel ért hozzá – ő pedig minden dühét beleadva döfte belé fegyvereit. Az még megkarcolta fogait, hogy próbáta megharapni, és csápjaival is enyhén megsebezte, de ahogy a nő visszarántotta lándzsáját és kését, holtan esett össze.

A kalandozó nagyot sóhajtván indult vissza holmijáért, s magában igazat adott istenének – az ilyen rémségeket valóban el kell pusztítani. Ezúttal semmi sem akadályozta: sikerült tábort vernie a csöppnyi halom száraz tetején. Tűzfája ugyan nyirkos lett, ahogy a harc elején a sárba tette a zsákot, de azért némi munkával és tapasztalattal így is lángra lobbantotta. Kezdetét vette a szokásos esti szertartás: megtisztította fegyvereit, páncélzatát, majd a barátságosan pattogó lángokba révedezve újra álmait vette észre...

Arra gondolt, milyen rég is volt már, hogy utoljára rájött testének egy praktikus átalakítási módjára. Lassan itt lenne az ideje a következőnek... Aztán a fenségesen szárnyaló szirt sas jutott eszébe, mely a tőle nyugatra fekvő hegység csúcsai közt búvólta el őt. Milyen szép volt, milyen kecses! Sójáított egyet, majd próba-szerencse alapon elkezdte alakítani a formáját. Milyen jó lenne, ha neki is olyan szárnyai lennének, mint a sasnak!

Pár perccel később, mikor már éppen abba akarta hagyni a második kísérletezést, legnagyobb megdöbbenésére rájött, hogy igenis képes szárnyakat növeszteni a hátából. Annnyira megdöbben, hogy teljesen kiesett a koncentrációból, ami mindenféle komolyabb alakváltáshoz elengedhetetlen. Fél óra is beletelt, mire kelleképp megnyugodott egy újabb próbálkozáshoz. Am ekkorra már teljesen elnyelte a világot az éji sötét; még a Hold is megfogyott, s apró lidércfények táncoltak szerte a lápon. A nőre pedig hirtelen rátört az egész hosszú nap minden fáradtsága, és nem maradt benne semmi vágy másra, csak aludni, aludni... Utolsó energiáival még megidézte hűsége fantommadarát, hogy őrizze táborát a tolvajoktól, majd betakarozott és aludt.

Másnap korán reggel ébredt, még alig világosodott az ég alja. Ahogy tudta, rendbe rakta magát, majd elindult kifelé a mocsártól,

TUDOMÁNYOS ROVAT

Alexa Balázs: A MEGISMERÉS FEJLŐDÉSE

I. BEVEZETŐ

A) A fejlődéslelektan

A fejlődéslelektan a pszichológiának azon ága, amely a pszichikum kialakulásával és fejlődésével foglalkozik az intrauterin kortól az öregkorig. Vizsgálja a fejlődés során fellépő törvényszerűségeket, szabályszerűségeket, a fejlődést befolyásoló tényezőket. Az előző meghatározás ellenére sok elmélet a felnőtt kor kihagyásával fogalmazta meg téziseit, nem is beszélve arról, hogy az intrauterin kort milyen kevés korai elmélet vette figyelembe (az utóbbiban valószínűleg a vizsgálati eszközök fejletlensége is közrejátszhatott). Manapság viszont egyre elterjedtebbé vált az egész életutat egy hosszú fejlődési folyamatnak tekinteni, annak ellenére, hogy a változás önmagában nem mindig pozitív jellegű.

A fejlődés alapvetően két területet foglal magába:

1. Törzsfajlódás (filogenezis)
2. Egyedfejlődés (ontogenezis)

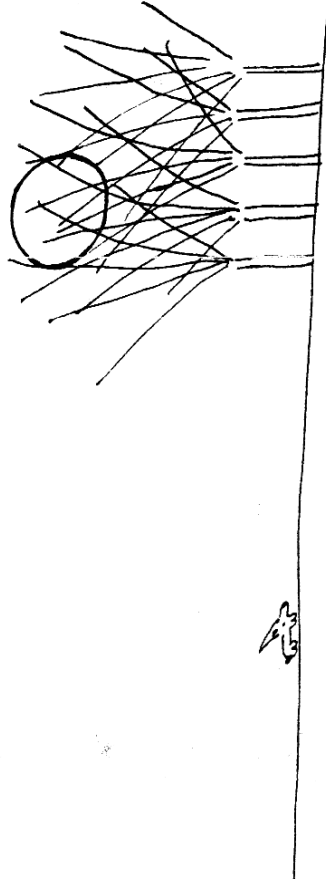
Az első alatt egy faj evolúciós fejlődését értjük, a második pedig az egyed fejlődésével foglalkozik. A fejlődéslelektan alapvetően az utóbbival foglalkozik, habár a lelki fejlődés biológiai alapjainak teljesebb megértéséhez szükséges az előbbi ismerete, annál is inkább, mert egy időben szinte divattá vált az érést a törzsfajlódás újraélesztésének tekinteni „kicsiben”.

A fejlődéslelektan hosszmetzeti (longitudinális) valamint keresztmetzeti (horizontális) irányban vizsgálja a pszichikum fejlődését. Az utóbbi során különböző életkorokban a pszichikus funkciók egyidejű összehasonlítását végzik, a hosszmetzeti vizsgálat folyamán pedig ugyanazon csoport vagy személy pszichikus funkcióit vizsgálják rendszeresen, általában évekig nyomonkövetve a változásokat.

A tudósokat sokáig foglalkoztatta (még ma is foglalkoztatja) a kérdés, hogy a fejlődés inkább szakaszos, vagy pedig folyamatos jel-

KÉPTÁR

Alíz: Kilátástalanság

Alíz Készletűző 19. 01. 23

melynek már nem járt messze a szélétől. Közben azt tervezgette, mi lesz majd, ha kiér a biztos terepre. Szédítő távlatok nyíltak meg előtte: repülve akár hatvan mérföldet is meg tudna tenni egy nap! Kedves barátai jutottak eszébe, akiket régen nem látott, de akiket a nagy távolságok miatt nem is remélhetett látni még jó ideig -, és hogy mindez a tegnapi nappal megváltozott. Kis barátnőjére gondolt, akivel már bő egy hete találkozhatott volna, és eszébe jutott, hogy meglepi... Igen, ha végleg maga mögött hagyta ezt a dögletes ingoványt, ha kiér a síkságra, ott majd szépen átváltozik, saszarmyakat növeszt magának, és irány a fellegek! Kimondhatatlanul boldog volt!

Végül aztán eltűnedeztek az utolsó pocolyák is, és ismét békésen hullámzó fűtenger vette körül. Egy bucka tövében megállt, holmiját letette, mert zavarhatná a repülésben, és persze a szive a torokban dobogott. Érezte, élete nagy napja lesz ez. Mikor megvalósul egy álom...

Mély lélegzetet vett, majd feszülten koncentrálni kezdett. Fogait összeszorítva figyelt minden apró részletre - ez azért már nem megy olyan könnyedén, mint a párdüclábak... Majdnem felsikoltott örömben, ahogy érezte, hogy apró, puha szárnykezdemenyek kezdenek sarjadni a hátából. Hosszú percekgig növesztette őket, míg úgy nem érezte, hogy most már talán elbírják a súlyát. Óvatosan verdesni kezdett, csak hogy érezze a levegőt. Remegett az izgalomtól. „Végre, végre” - mondotta magában. Alig bírta magát; azt kívánta, bárcsak vihággá kiálthatná a boldogságát. Akkor fel az egekbe! Szaladni kezdett felfelé a bucka oldalán, szárnyait a madaraktól ellesett mozdulatokkal mozgatta. Ahogy felért a tetőre, nyomban elrugaskodott. Csak a levegő tartotta már...

Fél órával később egy arra járó ott találta volna a bucka tövénél zokogva a földön. Csúnyán megütötte volna magát, ha valami magasabb helyen próbálkozik. Így nem a testi, hanem a lelki fájdalomtól ült ott összetörtén: soha, soha nem fog repülni... - gondolta elkeseredettségekben. El nem tudta képzelni, hogy hol volt a hiba. Csak sirt és sirt, siratta összetört álmát. Végül aztán letörölte könnyeit, feltápászkodott, leporolta magát, majd, szívében konok elszántsággal, útnak indult. Barátnője várni fogja a megbeszélt helyen...

Kalandozó volt. Kiválasztott, aki valamilyen módon túlélt egy világkatasztrófát, és aztóta is életben maradt. Nem adta fel ilyen könnyedén. Különböző is – még voltak álmái, és ez sem tört össze.

Kerekes Z. György: Ballada a költészet haláláról Örkény István emlékére

Fúj az áprilisi szél az udvaron. Fehér felhők kergetik egymást az egyetem épülete felett. Az emeleti teremben azonban kellemes meleg és félhomály van, csak a képernyők világítanak.

A fiú nagy sóhajjal ül le az egyik székre, táskájából kivesszi a rongyosra olvasott lineáris algebra jegyzetet, és leteszi maga mellé a székre. Újabb sóhaj és egy gombnyomás: a számítógép életre kel. Minden rendben, a rendszer gyorsan válaszol a kódszóra. Hat, helyes sorrendben begépelte karakter: a titkos, szívében őrzött név, egy lány neve.

Levelet ma sem kapott. Pedig azt mondta, csak egy gombnyomás a bélyeg, néhány billentyű a cím, és nem kell irányítószám. A tengerentúlról is minden nap ír majd. Valami történt, meg kell tudni, micsoda. Már a megszólításnál elakad. Ha hagyná az ujjait mozogni, két sor lenne, sok felkiáltójellel a végén. Két szó is elég. Egy is: Szerelmem! És folynak a betűk, ugrik a világító pont egyre lejjebb a monitoron... Egyszer csak elfogy a szó. Az előre elképzelt felkiáltójelekből egyetlen írásjel marad a végére, az is csak az oldalnyi óhajtó mondatot zárja le. Egy mozdulattal semmisül meg az egész.

Újra. Ez rövidebb levél, de nem tetszik a fiúnak. Nem érezni belőle a vágyat, a kétségbeesésig feltett szerelmet, a megadásig hajlott hódolatot, a könyörgést. Megint újra... A nap is elbújik az egyetem főépülete mögé, de ezt csak a számítógép-terem felügyelője veszi észre. Hangosan, türelmetlenül szól: öt perc múlva zárja az ajtót. A fiú remegő kézzel kinyitja az algebra táskáját a mátrixműveleteknél. A lap szélén összefirkált ábra alatt négy apróbetűs sor. Begépel, oda se néz a képernyőre, csak a végén látja, mennyi betűt ütött félre. Kijavítja a hibák egy részét, aztán dühösen feláll, ki sem kapcsolja a gépet. Ottmarad a tan-könyv is.

Délelőttönként tanórák vannak a számítógépes teremben. Másnap reggel kilenckor az elsőéves programozó matematikusok hármas cso-

Átkozott boszorkák (G. Dunne-módrá)

Hozzávalók: Sandra Bullock, Nicole Kidman, D. Wiest, S. Channing....

Egy nagy adag boszorkányság, telihold, egy zsák varangy, egy jól bepácolt, többszáz éves családi átok, varázsigék és egy kislány, aki nem akar szerelmes lenni, ezért megpróbál kitalálni egy férfit, aki nem létezik, és rámondja az igaz szerelem varázslatát; csakhogy a kislány felnő, és megjelenik a férfi, akinek egyik szeme zöld, a másik kék...

A hozzávalókat jól keverd össze! Hagyd érni, majd nyújtsd ki jó vékonyra! Fűszerezd némi humorral, szórd meg egy kis lidércnyomásal, és olvasd rá a Nagy Boszorkánykönyv 25. oldalán található varázsigét!

A végeredmény pikáns ugyan, de nem biztos, hogy ínycseccnek is megteszi.

Ezer és tízezer gyümölcsöt érintettem,
 Kezembem dédelgettem, feemeltem, és nem hagytam leesni;
 Hisz az összes gyümölcs, amely leesett,
 Akár sérült, akár nem,
 Bizton az ecetnek való halomra került,
 Mintha teljesen értéktelen lenne.
 Tudom, mi fogja
 Zavarni álmat, akármilyen álom legyen is az.
 Ha nem ment volna már el,
 A mormota meg tudná mondani, hogy az olyan-e,
 Mint az ő hosszú álma, vagy csak olyan emberi álom,
 Melynek eljöveteleit érzem esontjaimban.

/1914/

FILM...

... *Bernáth Andrea szemével*

Keressd a nőt!

Rendező: B. Farrelly, P. Farrelly
 Főszereplők: C. Diaz, M. Dillon, B. Stiller, L. Evans

Ted kócos hajú, fogszabályzós gimnazista srác, s nem éppen egy sziv-
 döglesztő jelenség. Mary, a bombázó csaj mégis vele akar a szalag-
 avató bálra menni. Sajnos azonban Tednek némi gondja támad a zip-
 zárjával, ezért a randi helyett az intenzívben köt ki. Eltelik 13 év, még-
 sem tudja elfelejteni a lányt, ezért felbérrel egy nyomozót, hogy keres-
 se meg. Csakhogy a nyomozó szintén beleszeret Marybe... Egyre több
 és több hódoló jelenik meg a színen, de csak egyikük tud lemondani a
 lányról annak boldogsága érdekében...

Fergeteges vígjáték, amely még a tabunak számító témákat sem kí-
 méli. Ha nem akarsz megfulladni, amikor megnézed, ne vedd a POP-
 CORNT!

portja kezdett a laborban, a jövő szakemberei. A fiatal tanár, látván
 tanítványai lelkesedését, már negyed órával 9 előtt beeresztette őket a
 terembe.

Egy hosszúhajú, szemüveges srác üvöltött fel először. Mindenki oda-
 szaladt: a fiú előtt a monitoron, ahelyett, hogy fekete háttéren fehér
 betűkkel a bejelentkező kérdés állt volna, káprázatos tűzijáték zajlott.
 Egy ragyogó zöld, tavaszi képpel kezdődött, majd vépiros rózsák,
 virtuális virágok birtották el a képernyőt, tűz lobbant, majd cikornyás
 betűkkel egy négy soros vers, újra és újra rózsák. Majd hirtelen eltűnt
 mind, egyetlen szálát kivéve. Azon még harmat is csillogott, s mellet-
 te az előbb látott négy sor.

A diákok vagy öt percig szájátva bámulták ezt a csodát, de aztán a
 tanár megeféltelte és javasolta, hogy kezdjék el inkább a munkát. A
 hosszú hajú fiú, aki pedig a legjobb volt a csoportban, azonban nem
 tudott visszalépni a gép alapállapotához. A számítógép megmakaesol-
 ta magát, egyetlen gombnyomásra sem reagált, kikapcsolni sem lehe-
 tett, csak a rózsa és a vers maradt a képernyőn. Vagy tíz perc haszta-
 lan próbálkozás után a fiatal tanár drasztikus eszközözéshez folyamodott:
 a csatlakozót kihúzta a fiatal tanár drasztikus eszközözéshez folyamodott:
 egy kis elektromos vonzerőt próbált volna ráadni, de végül a monitor
 elsötétült.

Elkezdődött volna végre az óra, de ekkor egy másik fiú kiáltott na-
 gyot. Az ő gépén is egy futkározó adatsor vált láthatóvá. A tanár ide-
 gesen odaszaladt: innen mentek át a grafikus objektumok a másik
 gépbe – állapította meg. De ki írta a programot? Am most már nem
 kezdett el ezen töprengeni, azonnal kirántotta a csatlakozót a falból.
 Nem történt semmi. A program azonban megállt a képernyőn, s he-
 lyette itt is a rózsa jelent meg a négy soros írással. A diákok szinte
 felüvöltöttek. A fiatal tanár értetlenül állt a számítógép előtt.

Az egyetlen gyakorlatiasságra nevelik a hallgatókat, különösen a
 matematikusokat. A hosszú hajú, szemüveges fiú rögtön javasolta,
 hogy szedjék szét a gépet. Így megtudják, mi történt. Egy perc alatt
 előkerült szigetelő kesztyű és apró csavarhúzó. A tanár és a fiú le-
 emelték a borítást a gép házárol. Bent, a testben, a szakember számára
 elképzelhetetlen káosz uralkodott. Néhány egység szemmel láthatóan
 összeolvadt, mások érintetlenek maradtak, néhány kábel mintha el-
 vágták volna, meredt felfelé. Közben a csoport többi tagja izgatottan

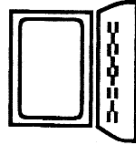
leste a monitort. Ekkor a számítógép összes kijelzője hirtelen elhalványodott, viszont felforrósodott belül minden, úgy hogy a tanár még a vastag kesztyűn keresztül is megérezte, és elkapta a kezét. A szomszédos asztalon pedig egy másik gép magától bekapcsolódott, mintha csak ez az elromlott gyakorolt volna rá hatást. Ez azonnal kilépett az egyetemi hálózatra, s onnan villámgyorsan a világhálóra is. De csak egyetlen címre sikerült elküldenie az üzenetet, a négyesoros verset, a legfürgőbb diák már kint volt a teremből, átszaladt a szomszédos szobába, ahonnan az egyetemi rendszert irányították, és elzárta a labort a külvilágtól. Az üzenetet küldő gépet áramtalanították, a tanár pedig visszatért a csavarhúzóval a bajt okozó szerkezetéhez.

A hosszú hajú, szemüveges diák és tanára szótlanul folytatták a kutatást a gép belső szerveiben. Jobb híján ahhoz a taktikához folyamodtak, hogy egyenként emelték ki az alkatrészeket a gép hasából. A képernyő azonban továbbra is izzott. Úgy öt perc múlva egy kisebb halom szénné égett alkatrész kivétele után aztán eltűnt a rózsá., és a négy sor is halványodni kezdett. Egyre kisebb betűkkel írta ki újra és újra a számítógép a verset, ahogy fogytán volt magába raktározott energiája. Aztán a szemüveges fiú kiemelt egy teljesen összeégett, szerelő számára is felismerhetetlen fémdarabot, mely mintha a szíve lett volna a szerkezetnek. A monitor pedig még egyszer felragyogott, s vörös betűkkel megjelent utoljára a négy sor, majd sötét lett.

A szemüveges diáknak megígérték az év végi jelest, s mindannyian kimerülten leültek. A tanár sápadt volt, de diadalmasan líhegett. A hallgatók pedig pár másodperc múltán hangos éljenzésbe csaptak, éltették kedvenc tanárukat.

A távoli tengerentúlon egy lány néhány órával később bekapcsolta a számítógépét. Névtelen üzenet jött anyanyelvén. Valami vers-féle volt. Elolvasta, de nem tűnt ismerősnek. „Badarság!” – mondta, és egy gombnyomással letörölte.

Nem a gépek teszik embertelenné a világot. Csak mi, emberek.

Tükröm, tükröm, mondd, ha kérdem,
Kí a legszebb a vidéken?

1997. április 10., csütörtök, 21.30–22.00
Budaörs, Magyarország

Robert Frost: Almaszedés után (Méri Borisz fordítása)

Hosszú létrám két szára a koronán átszelve
A meenyország felé mutat.

És mellette, egy hordó, melyet még

Nem töltöttem meg, és két vagy három

Alma talán, melyet ott felejtettem az ágon.

De én most már végeztem az almaszedéssel.

A téli álom zamatát érezni ma éjjel

Az almák illata terjed, elszunnyadok.

Amikor ma reggel az itatóvályuban kristálylapra lettem,

És ezen keresztül a deres fűre néztem,

Azt a különös érzést, amit akkor éreztem

Kidőrsölni szememből még mindig nem tudom.

A kristálylap elolvadt, és elengedtem és eltört

De már régóta

Készültem az alváásra, amikor tönkrement.

És tudtam,

Álmom milyen alakot fög ölteni.

Hatalmas almák föltűnnek és elvésznek,

Nincs több szár, se levél, se virágzat,

És vörösbarna pöttyök ragyognak mindenhol.

Talpam már régóta fáj, hasogat,

Érzem minden létrafok nyomását,

Érzem, ahogy leng a létra, mikor hajlik az ág.

S folyton hallom fülemben a faláda

Morajlását, ahogy újabb és újabb almával lesz telibb.

Hiszen most már túl sok almát szedtem,

Agg vagyok, aki belefáradt a legnagyobb szüretbe,

Amit valaha is kívánhattam az életben.

Érints meg, és én kezded érezni fogom.
 Ölelj át, és én átölellek.
 Ki tudja, mikor látlak legközelebb.

Nyugalom

Pálmásor a parton
 A tengerben halak úszkálnak
 A víztükör sima
 csak néha morog a széle
 Érett papaya vagy narancs izzik az égen.
 Beleharapnék, de finom ez a banán is.

A szerző illusztrációja

Peter Taylor: Óda a csendes tökéletességhez

Minden reggel, délben, este
 Veled látom magam szembe.
 Tekinteted mint egy fákllya
 Világít e rüt világba.

Csengő hangod szépen szólva
 A bánatot gyorsan oldja.
 Szép arcodat, hogyha látom,
 Visszatér a boldogságom.

Te vagy az én éltem párja,
 Eped szívem választ várva:

Jerikó: Álmodok

Álmodok most éppén,
 mikor fent az égen,
 táncolnak a csillagok.

Egy lány jár eszembe'
 - besurran felkembe -,
 mert szerelmes vagyok!

Látom minden este
 az égboltra festve,
 - az ő része minden.

Csillagok és holdak
 egymáshoz húzódnak,
 megrajzolják kincsem.

Haja mint az ében,
 szétterül az égen,
 beborít leplével.

Elmertülnék benne,
 megfogott a lelke,
 tisztia szépségével.

Gyönyörű szemei,
 smaragd ékszerrei,
 zölden tündökölnek.

Velük ha rám tekint,
 boldog vagyok megint,
 - félőn vágyom őket.

Legszebb a mosolya,
 boldogság zugolya,
 - kacéran nevet rám.

Óvatos gyengédség,
szerető melegség
önti el lelkemet.

Ha lelke kivirul,
orcája elpirul,
előlem elrejti.

Pedig mily csodásak!
Rózsaszín pompáznak,
nem lehet feledni.

S ha eljő a reggel,
a nap lassan felkel,
bámulum sugarát.

Én is felébredek,
s nem tudom, mit tegyek...
- várom az éjszakát.

Noémi: Hitetlenek dala

Négy erő őrzi a létet,
Egyik pusztít, másik éltet;
Egyik övez villámokkal,
Másik nyíló virágokkal;
De egy sem óvja meg e földet
Mondd hát, miért imádjám őket?

Kik kell, napot, fényt ad nékem,
Nem kell sötétségben élnem.
Jóságodnak fehér lángja
Vezet majd az éjszakában.
De nem te vagy a jó s a nap --
Mondd hát, miért imádjalak?

Szép leány, mosolyogj reám!
Csalóka vagy szép szivárvány.
Mindenemet neked adnám,
Ha kacajod újra hallanám.
De nem mindig vagyok ily vak --
Mondd hát, miért imádjalak?

Fenség, a harcban vezesd kardom!
Becsületed útmutatóm.
Tiéd a kardom, tiéd a föld,
És a küzdelem, mi ösztököl.
De a csaták már fárasztanak;
Mondd hát, miért imádjalak?

Uram, egyszer tiéd leszek,
Örök békét nálad lelek;
Csontos markod elér majdan,
Semmi sem segíthet rajtam.
De időt nem kap tőled a pap --
Mondd hát, miért imádjalak?

Négy erő őrzi a létet,
Egyik pusztít, másik éltet;
Egyik övez villámokkal,
Másik nyíló virágokkal;
De egy sem óvja meg e földet
Mondd hát, miért imádjám őket?

Jim: (Szemem nem ragyoghat...)

Szemem nem ragyoghat szemédhen
Kézem nem simulhat kezédhez
Ajkam többé nem ötlei ajkad;
ki tudja, meddig nem láthatlak.
De ha velem vagy, kérlek
Nézz rám, és én megnyugszom.